

«Щоб перейти на українську, нею треба говорити». Як проєкт «БайкиХАБ» допомагає харків'янам вивчати мову

Документи, телебачення, кінотеатри, навчання... Української мови навкруги достатньо, але повсякденне спілкування поки пасе задніх.

Тут стане до нагоди розмовний клуб, де можна у дружніх і комфортних умовах покращувати говоріння. Ще ліпше, якщо заняття ґрунтуватимуться на знайомому та простому — на перший погляд — матеріалі, наприклад, байках.

Так подумали митці з громадської організації «Платформа театральних ініціатив» та запланували у великому проєкті «БайкиХАБ» проведення безоплатних розмовних клубів.

«Люк» вже писав про цю ініціативу: деталі проєкту можна дізнатися з [інтерв'ю](#) його художньої керівниці, режисерки Яни Зеленської, а художники та художниці [розповіли](#) про анімовані комікси.

Розмовний клуб — відомий спосіб покращити свої навички спілкування певною мовою. Зазвичай він не має обмежень курсів — тобто чіткої програми, домашніх завдань тощо: менше коштує, але й не надає профітів — наприклад, сертифікату, що засвідчує рівень володіння. З огляду на мовну політику держави, логічно припустити підвищення інтересу до розмовних клубів і курсів.

Якщо вбити у пошуковику «розмовний клуб українська мова Харків», то отримаємо понад 38 тисяч результатів. Але почавши розбиратися, стикаємось з сумною реальністю: у місті-мільйоннику покращити словниковий запас та вимову можна у лічених місцях.

Одним з них став розмовний клуб [мистецького проєкту «БайкиХАБ»](#). З лютого по червень до нього долучилися близько 45 охочих. Майданчиком для їх зустрічей від початку став освітній осередок Honey Academy.

Одна зі співзасновниць закладу **Вікторія Сушанова** переконана, що розмовний клуб — крок до подолання бар'єру в спілкування батьків і дітей.

«Дітей занурюємо в мовне середовище, а самі залишаємось осторонь, — ділиться вона. — Бо в нашому оточенні прийнято, і ми продовжуємо спілкуватися російською. Відповідно, відповіді дитині, яка приходить і каже всі слова упереміш, ми не можемо.

Ми можемо лише підтримати діалог російською мовою. І не тому, що не знаємо української, а тому що маємо певний бар'єр»

На думку Вікторії, в такому випадку формат розмовного клубу — оптимальний, адже в невимушеній обстановці можна розслабитися. Не менше співзасновниці Honey Academy подобаються байки.

«В байках є смішний, саркастичний або очевидний сенс, а також низка підтекстів, — пояснює Вікторія. — Чому зав'язується невимушена дискусія? Тому що починають обговорювати підтексти. Починається згода, незгода, виходить діалог».

Легідна українізація через спілкування

Проект «БайкиХАБ» передбачає створення та оприлюднення для вільного доступу методичних матеріалів, за якими можна поліпшувати українську. Їх готує викладачка **Наталка Рябчун**. Вона нагадує, що охочих перейти на державну мову часто сварять за погану вимову.

Примечание [1]: є на фото

«На мою думку, сенс українських розмовних клубів полягає у створенні україномовного простору. Особливо це важливо для міст, де багато людей говорять російською, — пояснює наставниця.

Перехід на українську в побутовому спілкуванні за таких умов викликає суттєві труднощі. До того ж часто люди, які переходять на українську, зазнають критики, часто агресивної, якщо їх вимова далека від досконалості.

З яких причин це відбувається — залишимо на совісті коментаторів. А розмовний клуб — це безпечний простір, де всі вчаться, всі в однакових умовах і людина може не соромитись. Адже, щоб перейти на українську мову, нею треба говорити».

Не всім відвідувачам розмовного клубу «БайкиХАБ» за час занять вдалося перейти на українську, але всі одностайні, що спілкуватися стало легше.

Актор **Максим Богаєнко** зізнається: поставився скептично, коли дізнався, що частиною проєкту, куди його запросили, буде розмовний клуб.

Примечание [2]: є на фото

«Для мене участь у розмовному клубі — частина більшого проєкту, завершенням якого стане [вистава](#), — пояснює митець. — Розмовний клуб — початковий етап. На ньому ми розбирали байки та шукали не поверхневе.

Було дуже цікаво чути різні думки людей про одну байку. Часто максимально простий і зрозумілий на перший погляд твір під час розбору виявлявся значно глибшим. Це спонукало мене бути прискіпливішим, бо іноді якась дрібничка змінювала увесь зміст».

Відвідування занять змінило думку Максима.

«Результат вразив мене самого, — зізнається він. — У нас зібралася цікава команда з дуже різними поглядами на життя, ставленням до української культури, різного віку і з різним життєвим досвідом. Саме на етапі розмовного клубу я познайомився ближче з людьми, з якими тепер робити виставу — задоволення».

Студентку **Ладу Боровську** привернув нестандартний підхід до вивчення української мови.

«Це не нудні повторення правил, а свіжий подих стосовно комунікації та методики навчання. Я не очікувала, що буде аж так весело, — підкреслює вона. — Моє уявлення щодо байок українських авторів розширилося. На заняттях кожен мав шанс висловити свою думку про актуальність твору та алегорії в ньому. І все це українською мовою».

Лада помітила, що часом, повертаючись після занять до звичних справ, продовжувала спілкуватися українською, хоча раніше їй «було важко зв'язати два слова».

«Заняття мають сенс, тому що розвивають не тільки навички правильного формулювання думок, а й сам процес мислення, пошуку вірного та нестандартного бачення проблеми твору, навички комунікації та ораторського мистецтва. Я давно мріяла про такий формат і була приємно здивована, коли знайшла його», — розповідає вона.

Оточення **Микити Полякова** російськомовне. Потреба розмовляти українською з'явилася у нього із вступом до вишу.

«Коли я почав навчатися у театральному, то керівник курсу підказав, що все потрібно ставити українською мовою, — згадує він. — Бо це потрібно Україні, це потрібно студентам, це потрібно людям Харкова. Я довго намагався дивитися фільми та серіали українською мовою, але навчитися розмовляти не міг».

Все змінилося, коли Максим дізнався про розмовний клуб.

«Почав раз на тиждень у розмовному клубі з усіма весь день розмовляти українською мовою, — каже студент. — Отримав я не лише українську мову, а й українські байки. У них цікавий простір, цікаві ідеї. На мою думку, Слобожанщині потрібно більше україномовних хабів, які допоможуть зробити регіон україномовним».

А що з законодавством?

25 квітня 2019 року Верховна Рада прийняла [Закон](#) «Про забезпечення функціонування української мови як державної». З того часу довкола нього та ще одного закону — «Про освіту» — точаться суперечки.

Одна з найбільших стосується національних меншин: вимога володіти державною мовою багатьма сприймається порушенням прав людей. Через ці нормативно-правові акти Угорщина, наприклад, як може блокує намагання України вступити у НАТО.

Статті закону про мову впроваджуються поетапно. На початку 2021 року набула чинності норма про обов'язкове використання державної мови у сфері обслуговування споживачів. Тож вже майже пів року співробітники магазинів, кав'ярень, театрів, спортклубів, лікарень,

судів, транспортних компаній, освітніх курсів і гуртків тощо мають спілкуватися з клієнтами виключно українською.

За повторне порушення передбачені штрафи, але ця норма буде впроваджена ще пізніше — у липні 2022-го. Поскаржитися на порушення норм закону можна так званому мовному омбудсмену — [Уповноваженому із захисту державної мови](#).

Культурно-освітній проєкт «БайкиХАБ» реалізують громадська організація «Платформа театральних ініціатив» і Hopey Academy за підтримки Українського культурного фонду. Завдяки цій підтримці всі охочі матимуть вільний доступ до всіх продуктів. Майданчик для вистави надає Харківський театр для дітей та юнацтва. Прем'єри [відбудуться](#) 19 та 20 червня. Потрапити на них можна за [реєстрацією](#).

Ганна Старкова, фотографії — Ольга Зайцева